

УДК 336.7:657.1

Я. Д. Малкіна,
аспірант кафедри обліку в кредитних
і бюджетних установах та
економічного аналізу,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет ім. В.Гетьмана»

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ОБЛІКУ ПОДАТКОВИХ РОЗРАХУНКІВ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ УКРАЇНИ

Анотація. Статтю присвячено нормативно-правовому регулюванню системи обліку розрахунків комерційних банків за податками та зборами до бюджету країни. Проаналізовано основні міжнародні та національні нормативно-правові акти в даній сфері; представлено узгоджену систему міжнародного, державного, внутрішнього рівня регулювання операцій справляння податків і зборів; визначено перспективи та потенційні напрями майбутніх досліджень операцій комерційних банків України за податковими зобов'язаннями, їх обліку та розрахунку.

Ключові слова: податки та збори, нормативно-правові акти, банківські операції, бухгалтерський облік, регулювання.

Постановка проблеми. Нормативно-правові акти українського законодавства покликані реалізовувати державну регуляторну політику усіх сфер господарської діяльності та забезпечити належний рівень податкового навантаження, зберігаючи баланс бюджету країни. Проте, вимоги сучасного рівня глобалізації досі опереджають затвердженні інтеграційні зміни щодо правил та принципів ведення бухгалтерського обліку комерційними банками України. Нормативно-правове забезпечення банківських операцій реалізується двома рівнями впливу – з одного боку, комерційні банки мають першочергово підпорядковуватися державним нормам та правилам розрахунку щодо питань сплати податкових зобов'язань, з другого – використовувати принципи міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності для підбиття результатів річної діяльності. Також ускладнює облік розрахунків за податками та зборами наявність ряду міжнародних угод, конвенцій та договорів щодо уникнення подвійного оподаткування, яке перекликається чи навіть протиставляється існуючим вимогам податкових розрахунків за Податковим Кодексом України (надалі – ПКУ).

Таким чином, попереднє обумовлення правових основ операцій банківських установ з податкових розрахунків сприятиме

правильному, однозначному та поглибленому вивченню розрахунків за податками та зборами і допоможе побудувати систему розуміння існуючих податкових відносин банківського сектору, що зумовлює **актуальність** наукового дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження теоретичних засад нормативно-правового забезпечення податкових розрахунків комерційних банків є поверхневим, а також недостатнім у зв'язку з останніми змінами податкового законодавства. Трансформації зумовлені: зміною кількості податків, зборів та їх величини, зокрема додаткових процедур вимагає введення та зменшення вже у 2016 році податку на доходи фізичних осіб від пасивних джерел доходу, а саме проценту на поточний або депозитний банківський рахунок, розрахунок яких покладено на банківські установи; впровадженням нової системи адміністрування податку на додану вартість та загальне підвищення рівня автоматизації проведення податкових розрахунків; утвердженням єдиного підходу та принципів до формування фінансової звітності банківськими установами згідно міжнародних стандартів, що відповідає умовам сучасного рівня євроінтеграції економіки країни. В той же час чимало публікацій розглядає проблеми регулювання банківської діяльності в цілому: автори О. Г. Сербина [23], Н. Г. Євченко, М. Д. Савенко, В. І. Теремецький, Я. О. Берназюк, О. П. Орлюк, М. О. Перепелиці, при чому детальний аналіз правових актів Національного банку досліджували М. В. Плотнікова [17], Ю. Б. Кондрацька, Ю. В. Ващенко. Міжнародні відносини у системі податкових розрахунків вивчали наступні науковці: З.С. Варналій, Г. Б. Поляк [16], А. М. Путренко [18], І. Л. Олійник, В.М. Панасюк. У публікаціях дослідників Н. М. Руцишин, Н. В. Галько [19], Н. В. Новицька, Ю. О. Іванов важливе значення надано міжнародному обміну податковою інформацією країни з іншими державами задля гармонізації міжнародних розрахунків. Невивченими залишаються питання з дослідження оподаткування окремих видів банківських операцій у контексті останніх законодавчих змін, що і зумовило вибір теми статті, обґрунтування її мети та завдань.

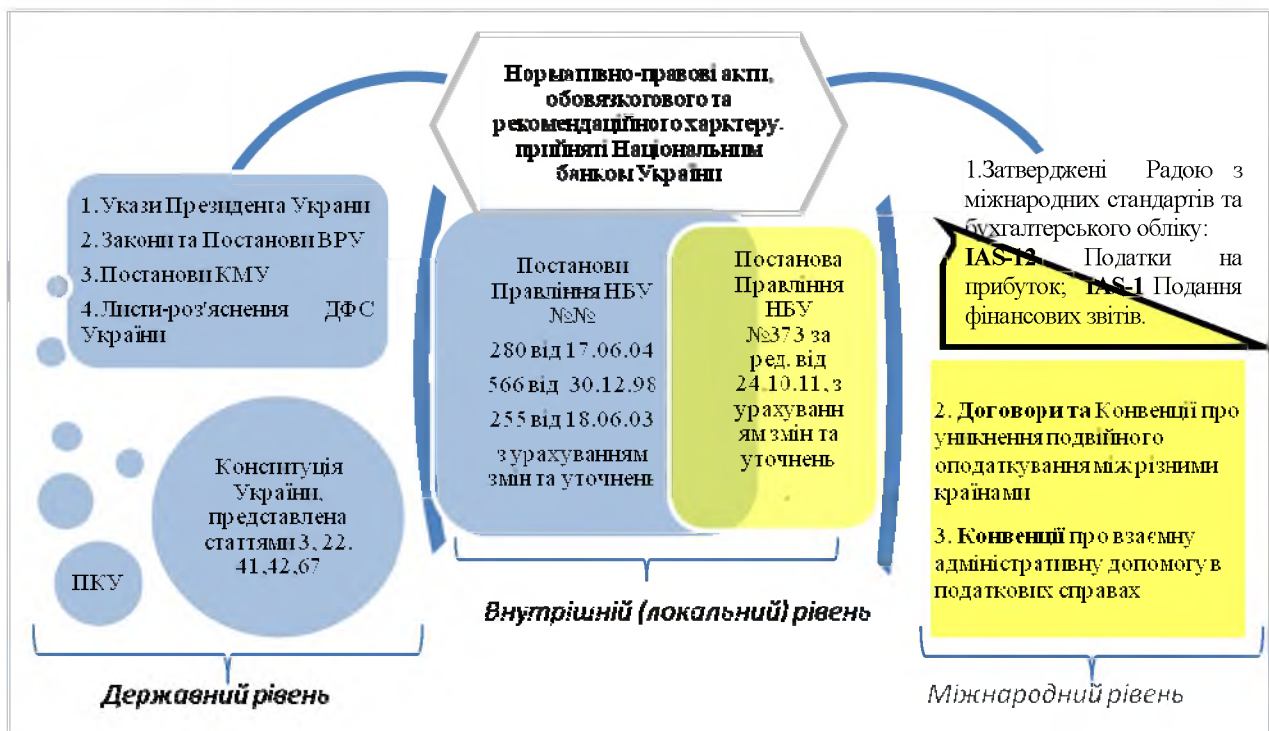
Мета статті полягає у дослідженні та системному аналізі нормативно-правової бази регулювання операцій за податковими розрахунками комерційних банків України. Досягнення цієї мети ми пов'язуємо з вирішенням таких завдань: по-перше, розглянути основні нормативні акти законодавчої бази щодо здійснення банківських операцій за податковими розрахунками; по-друге, вивчити та упорядкувати системні залежності, взаємодію загальнодержавних і міжнародних рівнів регулювання, специфікацію внутрішньогалузевого контролю та нагляду щодо правомірності

нарахування, сплати та відображення в обліку податкових розрахунків комерційних банків України.

Виклад основного матеріалу. Законність здійснення операцій банківськими установами за податками і зборами перед бюджетами країни регламентується чинним законодавством України із урахуванням міжнародних норм та принципів на основі нормативно-правових документів. При чому, розрахунок та відображення податкових зобов'язань має відбуватися з гармонізацією двох рівнів регулювання: міжнародного та державного, за підтримкою Національного банку України (далі – НБУ) із подальшою розробкою. Взаємозв'язок рівнів нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку банківських операцій розрахунку за податками та зборами наведено на Рисунку 1.

Рисунок 1

Структурно-логічна схема організації нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку банківських операцій розрахунку зобов'язань за податками та зборами *

*Структурно-логічну схему розроблено автором з використанням нормативно-правових актів [1-12]

Міжнародний рівень представлено актами Ради з міжнародних стандартів та бухгалтерського обліку, угодами між різними країнами з метою гармонізації податкового навантаження. Основу державного впливу становлять засади та принципи Конституції України, норми Кодексів та ухвалені Закони України, що представлені на рис.1. Імперативне державне регулювання банківської діяльності провадять:

Президент України, Верховна Рада України (ВРУ), Кабінет Міністрів України (КМУ), Національний банк України, департамент – Державна фіскальна служба України.

Бухгалтерський облік банківські установи ведуть відповідно вимогам, що представляють вже не традиційні національні П(С)БО. Найвищим рівнем нормативного регулювання є саме Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності (далі – МСФЗ).⁷

Звітність банківських установ за 2015 рік представлена так званими «подвійними розрахунками», а тобто банківські бухгалтери підготували два види звітності: річну звітність згідно внутрішньодержавних вимог та фінансову, що відповідає принципам Міжнародних стандартів фінансової звітності. Згідно Постанови Національного банку України (далі – НБУ) № 540 від 08.08.2015р. (набирає чинності з 01.12.2015) починаючи зі першого кварталу 2016 року фінансову звітність банківських установ зобов'язані подавати до державних органів згідно міжнародних стандартів фінансової звітності. Важливою вимогою саме для банківського сектору є, крім того, обов'язкове підписання квартального звіту аудитором та щоквартально до 30 числа місяця, наступного за звітним періодом, надавати в електронному форматі до Національного банку України інформацію про показники діяльності [8]. Таким чином, характерною особливістю банківських установ є звітування за результатами здійсненої діяльності саме за міжнародними вимогами, що закладає нові принципи розрахунку бази оподаткування.

Дослідження нормативно-правового забезпечення операцій банку за податковими розрахунками першочергово ґрунтується на засадах принципів МСФЗ (див. Рис.1), що представляє міжнародний рівень регулювання операцій податкового обліку.

Цікавим для дослідження є короткий розгляд Стандарт МСБО 12 «Податки на прибуток», що визначає обліковий підхід до податків на прибуток із детальним роз'ясненням особливостей обліку поточних та майбутніх податкових результатів проведеної діяльності. До складу податків на прибуток включають також інші зобов'язання, наприклад, податки на дивіденди. Стандарт МСБО 1 «Подання фінансових звітів» встановлює принципи відображення у фінансових звітах понесених витрат на податки та збори банківськими установами України, у тому числі і податку на отриманий прибуток.

Національна податкова політика проводиться із урахуванням особливостей податкових відносин, що склалися із сусідніми

⁷ Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності – сукупність нормативних документів, розроблені Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, обумовлюють принципи і визначають порядок складання фінансової звітності у всіх країнах.

країнами, країнами-партнерами та з урахуванням світових тенденцій цієї сфери. Тому, окрім представлених стандартів бухгалтерського обліку та звітності до міжнародних норм регулювання доцільно віднести і опосередкований вплив норм Базеля, Міжнародних договорів та угод Кредитних угод, тощо.

Вперше питання стандартизації і нормалізації податків обговорювалися в Брюсселі в 1920 р. на Міжнародній фінансовій конференції, потім – у фінансовому комітеті Ліги Націй. Проте, лише податковим комітетом ОЕСР (створеним у 1954 році) були підготовлені Типова конвенція про усунення подвійного оподаткування доходів і капіталу (1963 р.), Типова конвенція ОЕСР (1977 р.), на яких засновано більшість міжнародних податкових угод, що діють в сучасних умовах у сфері стандартизації податків [18].

Метою підписання угод, договорів чи конвенції слугує усунення подвійного оподаткування; податкова конвергенція – так зване зближення у методів і норм обчислення податкових ставок, термінів сплати, принципів розрахунку, тощо; управління трансфертним ціноутворенням. Дослідники Н. М. Руцишин, Н. В. Галько [19,ст.242] вбачають у міжнародному обміні податковою інформацією ефективний інструмент, що дає змогу податковим органам не допустити зловживання у сферу податкового планування та ухилення від сплати податків, а також створити додаткові дохідні статті у своїх державних бюджетах.

Міжнародна співпраця допомагає знищити територіальне обмеження і проводити збір інформації, що стосується певних осіб або подій. Вона зазвичай обмежується територією юрисдикції відповідного податкового органу. Починаючи з 2017 року всі країни Європейського союзу, окрім Австрії, будуть зобов'язані автоматично відсилати всю інформацію про рахунки клієнта податковим службам країн клієнтів [23]. Державна фіскальна служба (далі – ДФС) України велике значення надає обміну податковою інформацією, що базується на принципі взаємності. Особливості проведення такого напряму міжнародного співробітництва полягає у виконанні державою міжнародних зобов'язань шляхом надання адміністративної допомоги при здійсненні заходів, спрямованих на надання інформації відповідно до запитів компетентних органів іноземних держав згідно з укладеними міжнародними договорами [12].

Автори Н. М. Руцишин, Н. В. Галько [21, ст.243] великі надії покладають на автоматичний обмін податковою інформацією (АОПІ). Практична реалізація обміну податковою інформацією здійснюється за допомогою таких видів обміну: за запитом, спонтанний обмін, прецедентом проведення якого може бути результат податкової перевірки, та автоматичний. АОПІ передбачає систематичне і

періодичне передання даних про платників податків із країн-джерел доходів у країни-резидентства, активними суб'єктами якого виступають фінансові установи. За такої співпраці податкові органи можуть своєчасно дізнаватися про ухилення від сплати податків з боку навіть тих компаній, за якими раніше не спостерігалось.

Обмін податковою інформацією відбувається лише за наявності відповідних міжнародних договорів, якими передбачається обмін податковою інформацією, зокрема, про уникнення подвійного оподаткування, про взаємну адміністративну допомогу та про обмін податковою інформацією.

Підрозділи Державної фіскальної служби України можуть отримувати дані від податкових органів 71 країн світу, з якими Україна має підписані Міжнародні Конвенції про уникнення подвійного оподаткування (КУПО). А.М.Путренко [20] звертає увагу на регулювання подвійного оподаткування досліджуючи проблематику міжнародного співробітництва з метою удосконалення податкової системи. Поняття „подвійне оподаткування” означає обкладання одного податкового об'єкта або окремого платника тим самим (чи аналогічними) податком за один податковий період [20]. Вирізняють кілька видів подвійного оподаткування, серед яких найпоширеніші: внутрішнє та зовнішнім (міжнародне) – оподаткування, за якого стикаються національні законодавства у визначенні бази та об'єкта оподаткування чи категорії платника [17]. Саме уникнення зовнішнього подвоєння сплати податків призначені вказані на рис.1 міжнародні договори⁸.

Банківський сектор економіки, без виключення як і кожна інша галузь господарювання, спирається на засади, що закріплені вищим законом – Конституцією України (або Основним законом) [1]. М.Д.Савенко називає конституційні принципи орієнтиром і водночас стандартом правотворчої, правозастосовчої і правоохоронної діяльності [22, с.14]. Загальні конституційні засади створюють основу для правового регулювання банківської системи (банківських інституцій) і банківської діяльності (банківської справи), визначають сферу внутрішніх і зовнішніх правовідносин, в яких функціонують банківські та фінансово-кредитні установи, а також інші суб'єкти фінансово-кредитної сфери.

Конституційні принципи банківського права є факторами впливу на формування змісту джерел банківського права України. Оперування Конституцією здійснюється з метою роз'яснення

⁸ Повний перелік чинних міжурядових угод представлений у розрізі підписаних угод на офіційному сайті Державної фіскальної служби України[Електронний ресурс]. Доступ: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/mijnarodne-/chinni-dvostoronni-mijjuryado/>

нормативних основ подальших досліджень і залежить від поставлених потреб тематики та завдань. Передне обумовлення правових основ операцій банківських установ при здійсненні податкових розрахунків сприятиме правильному, однозначному та поглибленому вивченню і допоможе побудувати систему розуміння існуючих податкових відносин банківського сектору. Враховуючи сказане, актуальним є дослідження конституційних принципів здійснення податкових розрахунків банківськими установами України. Перелік конституційних принципів проведення банківських операцій за податковими розрахунками надано у таблиці 1.

Таблиця 1

Конституційних принципів проведення банківських операцій за податковими розрахунками

Законодавча норма	Принципи, що регламентує
Стаття 3 Конституції	права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави
Стаття 22 Конституції	права громадян гарантуються і не можуть бути скасовані
Стаття 41 Конституції	право приватної власності є непорушним
Стаття 42 Конституції	право кожного громадянина на підприємницьку діяльність
Стаття 67 Конституції	сплата податків та зборів

Поряд із принципами на права і свободу, гарантії громадян, важливим є засади, представлені ст. 41 частини третьої Конституції України. Стаття регламентує гарантії реалізації права на володіння, користування і розпорядження власністю, що належить йому. Іншими словами – «право приватної власності є непорушним». Це створює надійний правовий захист функціонування комерційних банків як суб'єктів приватної власності, забезпечує недопущення будь-яким посяганням на банківський капітал з боку заінтересованих суб'єктів кредитно-фінансової сфери: «примусове відчуження об'єктів права приватної власності може бути застосоване лише як виняток з мотивів суспільної необхідності, на підставі і в порядку, встановлених законом, та за умови попереднього і повного відшкодування їх вартості».

Стаття 42 документу встановлює право кожного громадянина на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом. Регламентується можливість використовувати майнові права для формування банківського капіталу, виступати предметом застави у кредитних відносинах, тощо. Особливої уваги заслуговує роз'яснення щодо необхідності захисту конкуренції у підприємницькій діяльності.

Забороняється неправомірне обмеження конкуренції чи зловживання монопольним становищем.

Стаття 67 Конституції України зобов'язує кожного «сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених законом», а отже Податковим Кодексом України (далі – ПКУ) [3]. Важливим буде зазначення конституційно-правових засад приймальної сторони податків і зборів, що сплачуються на території України – уповноважень податкових структур, що роз'яснені в Бюджетному , Податковому кодексах, Законах України та місцевих бюджетів. Стаття 142 Основного закону уповноважує територіальні громади села, селищ, міст безпосередньо або через утворені ними органи місцевого значення «встановлювати місцеві податки і збори відповідно до закону», що конституційно надає місцевим органами самоврядування можливість виступати як отримувачі податків та зборів та як контролери – агенти за дотриманням таких правил.

Конституція України – є основним законом, непорушні принципи якої закладаються до законодавчої бази регулювання бухгалтерського обліку розрахунків банківських установ за податковою заборгованістю. Перелік нормативних документів державного регулювання діяльності банку наданий у Таблиця 2.

Таблиця 2

Перелік законодавчих та нормативно-правових актів з питань банківського регулювання та нагляду у процесі справляння податків та зборів України

Назва законодавчого акту	Предмет регулювання законодавчого (нормативно-правового) акту
1	2
Закони України	
Про банки і банківську діяльність	визначає структуру банківської системи, економічні, організаційні і правові засади діяльності банків, розкриття інформації про клієнтів-платників податків, тощо у процесі та за результатами якої здійснюються розрахунку і сплати податків і зборів [6]
Про Національний банк України	роз'яснює юридичний статус, функції і повноваження Національного банку України щодо проведення банківського нагляду з приводу дотримання банківськими установами правил розрахунку податкових зобов'язань та дотримання строків їх справляння [19].
Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні	регламентує основні положення та принципи ведення бухгалтерського обліку, та складання і подання фінансової звітності відповідно до законодавства України [5]

Продовження табл.2

1	2
Про Державний бюджет України на 2016 рік	описує призначення здійснення стягнення податків та зборів до бюджету, а ст.8 встановлює розмір мінімальної заробітної плати, що використовується для розрахунку податків до бюджету [4].
Про електронні документи та електронний документообіг	встановлює основні організаційно-правові засади електронного документообігу та використання електронних документів у процесі ведення обліку та розрахунку податків та зборів банківськими установами [7].
Кодекси України	
Податковий [2]	регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, визначає їх вичерпний перелік податків та зборів, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, а також відповідальність за порушення податкового законодавства.
Цивільний	регулює особисті немайнові та майнові відносини (цивільні відносини), встановлює власність об'єкта для нарахування податків.
Назва законодавчого акту	Предмет регулювання законодавчого (нормативно-правового) акту
Бюджетний [3]	Стаття 64 Бюджетного кодексу України пояснює, що податок на доходи фізичних осіб податковим агентом – юридичною особою зараховується до відповідного бюджету за їх місцезнаходженням (розташуванням) в обсягах податку, нарахованого на доходи, що виплачуються фізичній особі; Частина 1 статті 121 обумовлює наділення цивільної, дисциплінарної, адміністративної та кримінальної відповідальності згідно із законами України осіб, що винні в порушенні бюджетного законодавства несуть, а тобто, у не вчасному справлянні податків та зборів [16].
Митний	Регламентує особливості розрахунку та стягнення податкових платежів при здійсненні ввезення чи вивезення товарів, речовини з митної території України
Кримінальний (ККУ) та Кримінально-Процесуальний (КПКУ)	Стаття 212 КК України та Стаття 214 КПК України описують відповідальність, об'єкт та предмет порушення податкового законодавства та процедуру розслідування [16].

Регулювання банківської діяльності на галузевому рівні, як зазначалося, реалізує Національний банк України. Він приймає спеціальні акти банківського законодавства та виступає центром банківської системи і як орган державної виконавчої влади. Дослідниця М.В.Плотнікова [19, ст.59] вбачає у регулюванні НБУ саме зовнішнє вираження державного регулювання діяльності банків, на основі прийнятих Рішень, Постанов Правління НБУ (ПП НБУ) та Інструкцій до застосування чи роз'яснення таких постанов. Таким чином, нагляд за правомірним перебігом податкових відносин, проведених згідно регламентованих ПКУ, Законів України та інших нормативних документів державного та міжнародного рівня у процесі розрахунків за податками та зборами банківськими установами реалізується за допомогою різних за юридичними властивостями правових актів, які видає Нацбанк. Перелік основних нормативних актів з питань банківського регулювання у процесі справляння податків та зборів до бюджетів представлений у таблиці 3.

Таблиця 3

Перелік основних нормативно-правових актів Національного банку України з питань банківського регулювання та нагляду у процесі справляння податків та зборів України

Назва законодавчого (нормативно-правового) акту	Дата і номер постанови Правління Національного банку України	Характеристика об'єкту законодавчого акту
1	2	3
Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України та Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України [5]	№ 280 від 17 червня 2004 року	Регулює особливості відображення в обліку операцій відносно розрахунків з працівниками банку за заробітною платою виокремлено рахунки 741 групи, та рахунки 362 групи «Розрахунки за податками та обов'язковими платежами».
Про затвердження Положення про організацію бухгалтерського обліку та звітності в банках України [5]	№ 566 від 30 грудня 1998 року	Регламентує та регулює основні положення ведення та складання звітності, обумовлює основні складові облікової політики.

Продовження табл. 3

1	2	3
Про затвердження Правил бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України [6]	№ 255 від 18 червня 2003 р.	Встановлює правила обліку та нарахування витрат банківських на сплату податків та зборів до бюджету, і яка обліковується на рахунках 741 групи «Сплата по-ддатку та інших обов'язкових платежів, крім податку на при-буток», 790 «Податок на прибу-ток».
Про затвердження Інструкції про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України [4]	№ 373 від 27 грудня 2007 року	Встановлює порядок та принципи, якими керуються банківські уста-нови при складанні фінансової звітності із відображенням резуль-татів нарахування податкових платежів до бюджету.
Про затвердження Інструкції про порядок відображення в бухгалтерському обліку банками України поточних і відстрочених податкових активів та податкових зобов'язань	№ 140 від 17 березня 2009 року	Описує можливість та встановлює порядок облікового врахування відстрочених податкових активів та податкових зобов'язань у процесі відображення в бухгалтерському обліку витрат банків з податку на прибуток.
Про затвердження Інструкції про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах	№ 492 від 12 листопада 2003 року	Обумовлює необхідність обов'язкового повідомлення банків-ською установою відповідного контролюючого органу про відкриття або закриття поточного/вкладного (депозитного) рахунку такого клієнта. Документ наділяє банк правом проводити видаткові операції за рахунком клієнтів щодо сплати податків і зборів останніх.

Окрім представленого у таблиці 3 до переліку нормативно-правових актів слід також віднести та врахувати роз'яснювальний характер наступних: Лист НБУ «Щодо сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування з операцій купівлі іноземної валюти під час нарахування (утримання) податку на доходи фізичних осіб з

процентів на валютні вклади» від 17.11.2014 року, Лист НБУ «Про оподаткування фізичних осіб» від 22.08.14, що роз'яснює особливості розрахунку та відображення в обліку суми податку, утриманого з нарахованих процентів в іноземній валюті, процедуру у разі повернення банком надлишково утриманої суми до бюджету країни, обумовлює регламентовані умови для проведення конвертації валюти у разі дострокового розірвання договору вкладу (депозиту) в іноземній валюті, тощо.

Нормативно-правові акти державного, міжнародного та галузевого рівня встановлюють основні положення для розробки банком повноцінного інформаційного забезпечення щодо відображення в обліку та подальшого аналізу банківських операцій розрахунку за податковими зобов'язаннями. До внутрішніх джерел регулювання операцій за розрахунками з податками та зборами до бюджетів прийнято відносити: розпорядження, постанова, наказ, методика, положення, порядок, облікова політика, посадова інструкція, штатний розпис, внутрішній план рахунків, кредитна політика та інші внутрішні документи, створенні за особистою ініціативою організації.

Висновки з цього дослідження. Проведене вивчення нормативно-правової бази сфери регулювання обліку та відображення операцій за податковими розрахунками банків України структуровано, коротко охарактеризували основні нормативні акти регулювання. Системно представлено три рівні управління: міжнародний, державний та внутрішній (локальний), згідно яких розробляється внутрішнє інформаційно-нормативне забезпечення комерційного банку. Важливо відокремити значення для діяльності банків вимог та рекомендацій Нацбанку – як галузевого регулятора та наглядача за банківським сектором економіки.

На жаль, обсяг цієї статті не дозволяє розглянути всі питання, пов'язані з детальним дослідженням нормативно-правового забезпечення податкових розрахунків банків України, але відкриває перед нами широкі перспективи у напрямку наукового розроблення таких аспектів досліджуваної теми, як: вивчення нормативів МСФЗ, Податкового кодексу, роз'яснень ДФСУ, інших державних джерел нормативної інформації з метою недопущення колізії у трактування чинних нормативно-правових актів; дослідження особливостей функціонування банків України як учасників податкових відносин.

Список використаних джерел:

1. Конституція України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради. – 1996. – № 30. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/page>
2. Податковий кодекс України: зі змінами та доповненнями від 01.08.2016 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Бюджетний кодекс України від 11.06.2016 року N 2456-VI // Відомості Верховної Ради. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
4. Про Державний бюджет України на 2016 рік. Закон України від 25.12.2015р. №928-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/928-19>.
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07. 1999р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
6. Про банки і банківську діяльність. Закон України від 07.12. 2000 р. № 2121-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
7. Про електронні документи та електронний документообіг України. Закон України від 22.05.2003 № 851-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
8. Про затвердження Інструкції про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України. Постанова Правління НБУ від 27.12.2007 р. №373[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11>.
9. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України та Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України. Постанова Правління НБУ від 17.06.2004 р. №280 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0918-04>.
10. Про затвердження Положення про організацію бухгалтерського обліку та звітності в банках України. Постанова Правління НБУ від 30.12.1998. №566 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0056-99>.
11. Про затвердження правил бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України. Постанова Правління НБУ від 18 червня 2003 р. №255 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0583-03>.

12. Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті. Постанова Правління НБУ від 21.01.2004р. [Електронний ресурс]. – №22. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z037704>.
13. Про затвердження Інструкції про порядок відображення в бухгалтерському обліку банками України поточних і відстрочених податкових активів та податкових зобов'язань. Постанова Правління НБУ від 17 березня 2009 р. [Електронний ресурс]. – №140. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0291-09>
14. Про затвердження Інструкції про порядок відображення в бухгалтерському обліку банками України поточних і відстрочених податкових активів та податкових зобов'язань. Постанова Правління НБУ від 12 листопада 2003 р. [Електронний ресурс]. – №492. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03>
15. Щодо порядку обміну податковою інформацією відповідно до підписаних Україною Міжнародних договорів, враховуючи введений мораторій на проведення податкових перевірок // Лист Державної фіскальної служби України від 20.04.2015 р., № 14089/7/99-99-12-01-02-17. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.profiwins.com.ua/uk/letters-and-orders/gna/5920-14089.html>
16. Лист ДФС України від 10.05.2016 № 10301/6/99-95-42-02-16. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/baneryi/podatkovyi-konsultatsii/konsultatsii-dlya-yuridichnih-osib/print-68092.html>
17. Вовк Т. Податкові аспекти права СОТ та *acquis* ЄС. Орієнтири податкової реформи в Україні / Т. Вовк, О. Водянікова, І. Коноваленко. – Х.: Консул, 2004 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Fp/2011_2/putrenko.pdf.
18. Перов А. В. Податки та оподаткування: навч. посіб. / А. В. Перов, В. Толкушкін. – М., 2004. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://econ.me.pn/413-mejdunarodnoe-nalogovoe-pravo-14567.html>
19. Плотнікова М. В. Загальна характеристика правових актів Національного банку України як засобу державного регулювання діяльності банків / М. В. Плотнікова // Правовий вісник Української академії банківської справи. – 2013. – № 2(9). – С. 58-62.
20. Путренко А. М. Роль міжнародних договорів в усуненні подвійного оподаткування в Україні / Путренко А. М. // Фінансове право. – 2011. – № 2 (16). – С. 16-18. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Fp/2011_2/putrenko.pdf.
21. Руцишин Н. М. Міжнародний обмін податковою інформацією: зарубіжний та вітчизняний досвід / Н. М. Руцишин, Н. В. Галько // Науковий вісник НЛТУ України. – 2016. – Вип. 26.2. – С. 241-247.

22. Савенко М. Д Принципи Конституції / М. Д Савенко // Наукові записки Національного університету “Києво-Могилянська Академія” : науч. изд.. – Т. 53. – К. : КМ Академія, 2006. – С.13-17
23. С Spiegel. P. EU agrees laws to end banking secrecy. Financial Times/ 14 October, 2014. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.ft.com/content/0ca39924-53b3-11e4-929b-00144feab7de>.
24. Сербина О. Г. Суть та структура податкового механізму регулювання банківської діяльності / О. Г. Сербина // Науковий вісник НЛТУ України. – 2008. – Вип. 18.3. – С. 251-257.

Я. Д. Малкина,
аспирант кафедры учета в кредитных
и бюджетных учреждениях и
экономического анализа,
*Киевский национальный экономический
университет имени Вадима Гетьмана*

НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ СИСТЕМЫ УЧЕТА НАЛОГОВЫХ РАСЧЕТОВ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ УКРАИНЫ

Аннотация. Статья посвящена нормативно-правовому регулированию системы учета расчетов коммерческих банков по налогам и сборам в бюджет страны. Проанализированы основные международные и национальные нормативно-правовые акты в данной сфере; представлено согласованную система международного, государственного, внутреннего уровня регулирования операций взимания налогов и сборов; определены перспективы и потенциальные направления будущих исследований операций коммерческих банков Украины по налоговым обязательствам, их учет и расчет.

Ключевые слова: налоги и сборы, нормативно-правовые акты, банковские операции, бухгалтерский учет, регулирования.

Y. D.Malkina,
graduate student of accounting in credit
and fiscal institutions and
economic analysis,
*Kyiv National Economic University
named after Vadym Hetman*

REGULATORY FRAMEWORK OF ACCOUNTING TAX PAYMENTS COMMERCIAL BANKS OF UKRAINE

Abstract. The article is devoted to legal regulation of the payments system commercial banks for taxes and duties to the budget of Ukraine. Author analyzed the main international and national regulations in this area; presented a coordinated system of international, national, internal regulation of operations levying taxes and fees; defined the prospects and potential directions for future research operations of commercial banks in Ukraine according tax obligations to provide accounting and calculation.

Keywords: taxes and fees, legislative acts, banking, accounting, regulation